

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Czesław Siekierski

Warszawa, 30 stycznia 2024 r.
znak sprawy: BM.zp.058.2.2024

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: odpowiedzi na interpelację nr 328.

Szanowny Panie Marszałku,

w związku z interpelacją nr 328 złożoną przez Posła na Sejm RP Tadeusza Tomaszewskiego w sprawie trudnej sytuacji ekonomicznej rolników oraz rozpoczęcia negocjacji akcesyjnych pomiędzy Unią Europejską a Ukrainą, przedstawiam odpowiedzi na pytania zawarte w przedmiotowym piśmie.

1. Jak Pan Minister odniesie się do kwestii przedstawionych przez Walne Zgromadzenie WIR w sprawie trudnej sytuacji ekonomicznej rolników oraz rozpoczęcia negocjacji akcesyjnych pomiędzy Unią Europejską a Ukrainą?

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi odniosło się do kwestii przedstawionych przez Walne Zgromadzenie WIR na piśmie z 24 stycznia 2024 r., które przesyłam w załączeniu.

2. Czy i kiedy zostaną wprowadzone mechanizmy ograniczające dalszy spadek cen skupu zbóż kłosowych, jak i kukurydzy czy rzepaku?

Odnosząc się do kwestii cen zbóż informuję, że ceny zbóż w kraju podążają za cenami zbóż na rynku unijnym i światowym. Wynika to z faktu, że rynek zbóż jest rynkiem globalnym, a krajowy rynek zbóż jest ściśle powiązany z rynkiem unijnym

i światowym, ponieważ zboże jest towarem, transportowanym w każdy region świata. Obecnie spadki cen odnotowuje się na całym świecie.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi nie może regulować cen, ponieważ funkcjonujemy w gospodarce wolnorynkowej i byłoby to niezgodne m.in. z przepisami unijnymi. Poza tym jeśli stabilizacja rynku miałyby polegać na utrzymaniu wysokich cen zbóż i rzepaku na rynku krajowym, w sytuacji spadku cen na rynkach międzynarodowych, to taka stabilizacja doprowadziłaby do: załamania eksportu ww. produktów z Polski z uwagi na to, że polskie produkty nie byłyby konkurencyjne cenowo na rynku europejskim i światowym, a tym samym załamania krajowego rynku zbóż i rzepaku z uwagi na brak możliwości upłynnienia nadwyżek, a także do zwiększenia przywozu zbóż i rzepaku do Polski, ponieważ produkty te na całym świecie byłyby tańsze niż w Polsce.

3. Jakie działania są planowane w najbliższej przyszłości w sprawie dramatycznej sytuacji na rynku zbóż, kukurydzy i rzepaku?

W obliczu dużej ilości zagadnień i problemów, w ministerstwie w sposób ciągły są analizowane możliwości ich rozwiązania. Odbywają się spotkania z rolnikami, którzy są najstarszym ogniwem w integracji pionowej rynku rolnego.

W związku z tym, że administracyjne regulowanie cen nie jest zgodne z prawem UE, polityka handlowa UE leży w gestii Komisji Europejskiej, a skutki agresji Rosji na Ukrainę były odczuwalne w wielu regionach świata (podwyżki cen energii, paliw, nawozów, środków ochrony roślin, wzrost inflacji i kosztów produkcji) wprowadzono pomoc dla rolników, w sytuacji spadku dochodów ze sprzedaży ich płodów rolnych w wyniku wybuchu wojny, m.in.: dopłaty do sprzedanych zbóż i rzepaku, do zakupu nawozów, paliwa rolniczego, do zakupu materiału siewnego, oraz dla producentów rolnych, którzy w latach 2022-2023 nie otrzymali zapłaty za sprzedaną kukurydzę. Rolnicy mogą także skorzystać z kredytu płynnościowego (2%), a także z kredytu skupowego (2%).

Prowadzone są działania mające na celu stabilizację rynku. Polegają one m.in. na:

- rozbudowie infrastruktury transportowej, drogowej i przeładunkowej w Polsce oraz współpracy z eksporterami,

- zwiększaniu tranzytu ukraińskich zbóż i rzepaku przez terytorium Polski;
- wsparciu dla rolników na rozbudowę silosów i magazynów zbożowych w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności. Daje to ponad 1 milion ton dodatkowej pojemności magazynowej;
- pomocy finansowej dla firm,
- zgłaszaniu problemu niskich cen zbóż, szczególnie kukurydzy, na forum Unii Europejskiej.

Niezależnie od tego, w obliczu wybuchu wojny, trzeba pamiętać, że:

- skutki agresji Rosji na Ukrainę są odczuwalne w wielu regionach świata, a nie tylko w Polsce czy UE;
- rynek zbóż jest rynkiem globalnym, a spadki cen odnotowuje się od wielu miesięcy na całym świecie. Jeden kraj, który funkcjonuje w ramach światowej gospodarki rynkowej, nie jest w stanie przeciwdziałać tym trendom;
- gros działań leży w kompetencji Komisji Europejskiej, a ich uruchomienie i forma musi być wynikiem konsultacji ze wszystkimi państwami członkowskimi i wymaga uzyskania ich zgody. Do obszarów takich należy m.in. polityka handlowa, ale też interwencje na rynkach rolnych;
- istnieją uwarunkowania, których nie da się przewidzieć, np. jak długo będzie trwała wojna w Ukrainie czy planów i działań Rosji (największy eksporter pszenicy na świecie) w celu zdestabilizowania światowego rynku zbóż.

Zgodnie z moją zapowiedzią na posiedzeniu sejmowej Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi 25 stycznia br. w niedługim czasie przedstawię szczegółowy plan działania, w tym na najbliższy czas.

4. Co Rząd planuje w sprawie pomocy dla rolników poszkodowanych przez suszę w 2023 roku?

Zgodnie z § 13zdd ust. 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa⁽¹⁾, producenci rolni, którzy ponieśli straty

spowodowane wystąpieniem suszy mogą ubiegać się o preferencyjny kredyt na wznowienie produkcji.

Do wniosku o udzielenie kredytu bankowego producent rolny jest zobowiązany dołączyć protokół oszacowania szkód, albo uwierzytelniony przez producenta rolnego wydruk tego protokołu albo kalkulacji oszacowania szkód.

Ponadto w ww. rozporządzenia przewidziano możliwość wykorzystania powyższego protokołu albo kalkulacji dla celów ubiegania się o pomoc w formie dotacji.

Na podstawie przepisów § 13z rozporządzenia przewidziana została możliwość uruchomienia pomocy dla producentów rolnych poszkodowanych w wyniku niekorzystnych zjawisk atmosferycznych, w tym suszy, które wystąpiły w 2023 r.

O pomoc będą mogli ubiegać się producenci rolni w których gospodarstwie rolnym powstały szkody w uprawach rolnych spowodowane wystąpieniem w 2023 r. m.in. suszy wynoszące powyżej 30% średniej rocznej produkcji roślinnej.

Wysokość pomocy będzie ustalana jako iloczyn, powierzchni uprawy, na której powstały szkody spowodowane wystąpieniem w 2023 r. suszy, gradu, deszczu nawalnego, ujemnych skutków przezimowania, przymrozków wiosennych, powodzi, huraganu, pioruna, obsunięcia się ziemi lub lawiny, oraz stawki pomocy.

Termin składania wniosków o pomoc oraz wysokość stawki pomocy, zostanie ogłoszony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie MRiRW, z tym że wysokość tej stawki ogłosi najpóźniej 7 dni przed rozpoczęciem terminu składania wniosków o przyznanie pomocy.

5. Jakie rozwiązania planuje Rząd, żeby wejście Ukrainy do Unii Europejskiej nie zaszkodziło polskim rolnikom?

8 stycznia 2024 r. wystosowałem pismo do wiceprzewodniczącego Komisji Europejskiej, komisarza ds. handlu Valdisa Dombrovskisa, do wiadomości komisarza UE ds. rolnictwa Janusza Wojciechowskiego, dotyczące problemów związanych z importem rolnym z Ukrainy oraz dyskusji na forum UE nad przedłużeniem

Autonomicznych Środków Handlowych (ATM) w imporcie towarów rolnych z Ukrainy o kolejny rok.

Przekazałem komisarzowi Dombrovskisowi polskie postulaty także podczas spotkań 15 i 22 stycznia 2024 r. podkreślając ponownie wagę problemu nadmiernego importu produktów rolno-spożywczych z Ukrainy.

W opinii Polski pełna i jednostronna liberalizacja importu towarów rolnych z Ukrainy spowodowała poważne zakłócenia na rynkach rolnych niektórych krajów członkowskich, w tym Polski. Wywołała również obawy społeczne o skutki dalszego procesu akcesji Ukrainy do struktur UE w obszarze rolnym. Należałoby rozpocząć rozmowy ze stroną ukraińską nt. stopniowej, wzajemnej liberalizacji, której towarzyszyłoby stopniowe dostosowanie ukraińskiego rolnictwa do standardów i prawa UE.

Dla Polski bardzo ważne jest także zapewnienie prawidłowego funkcjonowania korytarzy solidarnościowych, tak aby zboże z Ukrainy mogło dotrzeć do krajów, które najbardziej go potrzebują. Wprowadziliśmy uproszczenia w stosunku do przewozów zbóż i roślin oleistych objętych nadzorem weterynaryjnym, co stanowi znaczne ułatwienie w transzycie. Obecnie korytarz polski/ bałtycki odpowiada za ok. 15-20% przewozów ukraińskich zbóż przez korytarze solidarnościowe.

Ograniczenia, jakie zostały wprowadzone na mocy rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 15.09.2023 r. „w sprawie zakazu przywozu z Ukrainy produktów rolnych”, nie dotyczą przesyłek przeznaczonych do krajów trzecich ani do przywozu do krajów UE innych niż Polska. Tranzyt do krajów trzecich oraz import do UE poza Polską jest realizowany.

Od momentu wprowadzenia zakazu importu ukraińskich zbóż i rzepaku w połowie kwietnia 2023 r. zwiększył się znacząco tranzyt tych produktów z Ukrainy przez terytorium Polski. Tranzyt pszenicy, kukurydzy i rzepaku w listopadzie wyniósł 310 tys. ton (do marca 2023 r. było to 116-141 tys. ton miesięcznie). W grudniu 2023 r., z uwagi na okres świąteczny, tranzyt był nieznacznie niższy i wyniósł 255 tys. ton. Konieczne jest ustanowienie mechanizmu, który obniży koszty tranzytu do europejskich portów morskich.

W oparciu o pogłębione analizy eksperckie, dyskusje międzyresortowe oraz szerokie konsultacje z polskimi organizacjami branżowymi zostanie wypracowane stanowisko Polski ws. akcesji Ukrainy do UE w obszarze rolnictwa. Prace w tym zakresie zostały rozpoczęte.

Z wyrazami szacunku

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Czesław Siekierski

/podpisano elektronicznie/

Podstawa prawna:

- (1) rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. poz. 187, z późn. zm.)

Załączniki:

1. odpowiedź do Wielkopolskiej Izby Rolniczej z 24 stycznia 2024 r.

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów – Departament Spraw Parlamentarnych